

Sygn. akt III AUa 17/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 października 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Polak
Sędziowie:	SSA Barbara Białecka SSO del. Beata Górską (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 8 października 2015 r. w Szczecinie

sprawy M. H.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 17 listopada 2014 r. sygn. akt IV U 919/14

oddala apelację.

SSA Barbara Białecka SSA Anna Polak SSO del. Beata Górską

Sygn. akt: III A Ua 17/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 lipca 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. odmówił M. H. przyznania emerytury na podstawie art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013r. poz. 1440 ze zm.), przy zastosowaniu art. 55 tej ustawy.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że zgodnie z art. 55 w/w ustawy, ubezpieczonemu urodzonemu przed dniem 1 stycznia 1949r., który osiągnął wiek emerytalny co najmniej 65 lat dla mężczyzn i posiada okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn, może być obliczona emerytura w oparciu o zgromadzone na koncie składki na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem ich waloryzacji, o ile wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008r., kontynuował ubezpieczenie emerytalne i rentowe po

osiągnięciu wieku emerytalnego i który - mimo przyznania emerytury w niższym wieku emerytalnym - nie pobrał wcześniej przyznanej emerytury choćby za jeden miesiąc.

M. H. osiągnął powszechny wiek emerytalny (65 lat), udokumentował wymagany 25-letni okres składkowy i nieskładkowy i wystąpił skutecznie z wnioskiem o przyznanie emerytury wcześniejszej w dniu 12 maja 2009r. na podstawie art. 29 ustawy emerytalnej, którą pobierał od 1 stycznia do 28 lutego 2012r.

Powyższa okoliczność - w ocenie organu rentowego – uzasadniała decyzję odmowną.

W odwołaniu od powyższej decyzji M. H. wskazał, że spełnia wymogi art. 55 ustawy emerytalnej. Wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji oraz o ponowne wyliczenie emerytury przy przejściu ze starego do nowego systemu emerytalnego, jeśli będzie ona korzystniejsza w wysokości świadczenia.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 17.11.2014r. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił, iż M. H. przysługuje prawo do obliczenia wysokości emerytury w oparciu o art. 55 ustawy emerytalnej.

Z ustaleń Sądu I Instancji wynika, że ubezpieczony M. H. (ur. (...)) w dniu 12 maja 2009r. złożył wniosek o przyznanie mu emerytury.

W wyniku rozpatrzenia tego wniosku organ rentowy decyzją z dnia 2 czerwca 2009r. przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 1 maja 2009r., przy czym wypłatę świadczenia zawiesił z powodu uzyskiwania przychodu w kwocie przekraczającej 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

W piśmie z dnia 30 listopada 2010r. M. H. wniósł o wypłatę świadczenia od grudnia 2010r. i przedstawił świadectwo pracy o rozwiązaniu z nim stosunku pracy z dniem 30 listopada 2010r.

Na podstawie tego wniosku, organ rentowy wydał w dniu 2 grudnia 2010r. decyzję dotyczącą wysokości emerytury i jej wypłaty.

W dniu 7 stycznia 2011r. M. H. przedstawił (...) Oddział w K. „Oświadczenie o osiągnięciu przychodu”. Organ rentowy wydał w dniu 12 stycznia 2011r. decyzję o wstrzymaniu wypłaty świadczenia od 1 stycznia 2011r.

Po przedstawieniu zaświadczenia o wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego za grudzień 2010r., organ rentowy wydał w dniu 25 listopada 2011r. decyzję, w której ustalił wysokość nienależnie pobranego świadczenia w kwocie 4.445,94 zł. Sposób zapłaty powyższej kwoty ustalono w umowie o rozłożeniu na raty powyższej należności.

W piśmie z dnia 2 stycznia 2012r. M. H. wniósł o wypłatę emerytury w związku z ukończeniem 65 roku życia. Organ rentowy wydał w dniu 5 stycznia 2012r. decyzję dotyczącą wysokości emerytury i jej wypłaty.

Z tytułu dalszego zatrudnienia i uzyskiwanego wynagrodzenia ubezpieczony składał wnioski o doliczenie okresów składkowych oraz składek ewidencjonowanych na jego koncie.

W piśmie z dnia 12 lipca 2013r., a następnie w piśmie z dnia 25 czerwca 2014r. M. H. wniósł o przeliczenie wysokości emerytury na podstawie art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach. Wskazał, że po przyznaniu emerytury wcześniejszej kontynuował zatrudnienie i pracuje nadal. Powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013r. II UZP 4/13.

Zaskarżoną decyzją organ rentowy odmówił ubezpieczonemu przyznania emerytury na podstawie art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przy zastosowaniu art. 55 tej ustawy.

W oparciu o tak poczynione ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie zasługiwało na uwzględnienie i wskazując na treść art. 55 ustawy emerytalnej podniósł, że powyższy przepis umożliwia ustalenie wysokości świadczenia osobom spełniającym warunki do przejścia na emeryturę na starych zasadach (art. 27), według reguł obowiązujących dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r. (tj. na zasadach art. 26), jeżeli osoby te kontynuowały ubezpieczenie emerytalne po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego i wystąpiły z wnioskiem o świadczenie po dniu 31 grudnia 2008 r., a emerytura obliczona w myśl art. 26 okaże się wyższa niż obliczona zgodnie z art. 53. Dodał, że w art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie chodzi o przyznanie, lecz o obliczenie według innych zasad emerytury już nabytej po spełnieniu warunków z art. 27 ustawy i przyznanej na wniosek złożony po dniu wskazanym w tym przepisie. Wyraźnie stanowi się w nim o możliwości obliczenia emerytury na podstawie art. 26, czyli - wnioskując z treści przepisu - emerytury przyznanej po spełnieniu warunków określonych w art. 27 ustawy. Nie chodzi też o osoby, które wstrzymywały się z pobieraniem należnej emerytury. Gdyby ustawodawca miał uznać taką praktykę przy zastosowaniu art. 55 ustawy za niedopuszczalną, niezbędne byłoby zaznaczenie w tym przepisie, że wyliczenie emerytury w powszechnym wieku emerytalnym możliwe jest tylko raz, w związku z pierwszym wnioskiem emerytalnym. Takiego zastrzeżenia nie ma w treści tego przepisu oraz nie można go z niego wywodzić (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2014 r., I UK 345/13).

Wskazał również, że zastosowanie takiej wykładni przepisu art. 55 może prowadzić do istotnych podwyżek świadczeń dlatego, że - ze względu na datę urodzenia ubezpieczonych spełniających warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27 (osoby urodzone przed dniem 1 stycznia 1949r.) - nie będzie mógł mieć do nich zastosowania art. 25 ust. 1b ustawy, który reguluje kwestię pomniejszenia podstawy obliczenia emerytury nabytej na mocy art. 24 ust. 1 ustawy, tj. dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r. Okoliczność niniejsza nie ma jednak zastosowania w przedmiotowej sprawie, gdyż ubezpieczony pobierał jedynie świadczenie za grudzień 2010r., a następnie je zwrócił, albowiem zostało ono uznane za nienależne.

Z motywów podanych wyżej uznając, że M. H. spełnił wszystkie przesłanki z art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.

Z rozstrzygnięciem Sądu Okręgowego nie zgodził się organ rentowy.

Zaskarżył wyrok w całości, zarzucając mu:

1.naruszenie prawa materialnego, a w szczególności art.55 ustawy emerytalnej, poprzez:

- błędną wykładnię polegającą na uznaniu, iż przepis wskazanego artykułu dopuszcza możliwość ponownego obliczenia wysokości emerytury na podstawie art.26 cyt. ustawy bez względu na fakt posiadania w dacie wniosku uprawnień do wcześniejszej emerytury bądź powszechnej emerytury, podczas gdy przepis ten przewiduje możliwość obliczenia (nie zaś ponownego obliczenia) emerytury w trybie art. 26 ustawy tylko tym ubezpieczonym, którzy pomimo spełnienia warunków do powszechnej emerytury na podstawie art.27 ustawy, kontynuują ubezpieczenie emerytalno-rentowe po osiągnięciu wieku emerytalnego i nie pobierają świadczenia emerytalnego, a wniosek o przyznanie emerytury na podstawie art.27 złożyli po dniu 31.12.2008r.

- błędne zastosowanie, poprzez przyjęcie, iż regulacja wskazanego przepisu odnosi się do przedmiotowego stanu faktycznego tj. sytuacji, w której osoba pobierająca emeryturę wcześniejszą, a następnie już od 2009r. emeryturę powszechną zachowuje możliwość obliczenia świadczenia emerytalnego na zasadach przewidzianych w art. 26 ustawy, a więc w sposób przewidziany dla świadczeń pierwszorazowych, podczas gdy w stosunku do osób już z przyznanymi świadczeniami ustawodawca nakazuje dokonywać ponownych obliczeń tych świadczeń tylko w trybie przepisów art. 108-111 ustawy.

Skarżący w uzasadnieniu apelacji podniósł, że zgodnie z art. 55 ustawy emerytalnej ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art.27, który kontynuował ubezpieczenie emerytalne i rentowe po

osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008r., może być przeliczona emerytura na podstawie art.26 , jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art.53.

Możliwość zaś obliczenia emerytury na nowych zasadach dotyczy wyłącznie ubezpieczonych urodzonych przed 1949r., którzy nie mają ustalonego świadczenia na zasadach dotychczasowych. Dotyczy bowiem tych osób, które z wnioskiem o emeryturę wystąpią po raz pierwszy po dniu 31.12.2008r. Zastosowanie art.55 możliwe jest więc w przypadku kobiet, które pomimo tego, że po ukończeniu wieku 60 lat mogły skorzystać z uprawnień emerytalnych, postanowiły dalej kontynuować zatrudnienie. Tym samym wymienione ubezpieczone mają przywilej wynikający z art.55 tej ustawy dotyczący wyboru sposobu obliczenia emerytury wg nowych lub dotychczasowych zasad. Przywileju takiego nie posiadają emeryci, którzy korzystali już z uprawnień emerytalnych w wysokości obliczonej zgodnie z przepisami obowiązującymi w dniu złożenia wniosku. W ocenie skarżącego, z kręgu osób uprawnionych do takiego przeliczenia należy wykluczyć zatem osoby, które już uprzednio nabyły status emeryta w wyniku nabycia prawa do wcześniejszej emerytury. Nadto, przy ocenie charakteru art. 55 ustawy emerytalnej należy mieć na względzie umiejscowienie wskazanej regulacji w ustawie emerytalnej. Ustawodawca bowiem zamieścił wskazany przepis w Rozdziale 4 Działu II, dotyczącym ustalenia wysokości emerytur o których mowa w art. 27-50e. Tym samym przepis art. 55 odnosi się do obliczenia emerytur pierwszorazowych, dopiero co przyznanych.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania, oraz zasądzenie na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny wskazuje, że Sąd Okręgowy wydając zaskarżony wyrok wyjaśnił wszystkie istotne okoliczności sprawy, przeprowadził wystarczające postępowanie dowodowe, dokonał prawidłowych, acz też niespornych, ustaleń faktycznych oraz wydał odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Sąd Apelacyjny przyjął ustalenia faktyczne poczynione w pierwszej instancji za własne, w konsekwencji czego nie zachodzi potrzeba ich szczegółowego obecnie powtarzania. Sąd Apelacyjny nie podzielił zarzutu apelacyjnego naruszenia prawa materialnego, poprzez błędną wykładnię i wadliwe zastosowanie.

Sąd Apelacyjny podnosi, że w niniejszej sprawie spór sprowadzał się wyłącznie do wykładni przepisu art. 55 ustawy emerytalnej, zgodnie z którym ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53. Na płaszczyźnie powyższej regulacji wypowiedział się Sąd Najwyższy, podtrzymując w wyroku z dnia 19.03.2014r. w sprawie o sygn. I UK 345/13, Lex nr 1455228, stanowisko prawne wyrażone rok wcześniej, tj. w uchwale z dnia 4.07.2013r. , sygn. II UZP 4/13, opubl. w OSNP 2013 nr 21-22, poz. 257, zgodnie z którym, ubezpieczony urodzony przed dniem 31 grudnia 1948 r., który po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r., ma prawo do jej wyliczenia na podstawie art. 27 w związku z art. 55 ustawy emerytalnej, także i niezależnie od tego, czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą. Sąd Apelacyjny po raz kolejny podziela i podtrzymuje w całości wyżej wskazane stanowisko Sądu Najwyższego oraz z argumentacją zawartą w przywołanych orzeczeniach, nie mając przy tym wątpliwości, iż prawo do emerytury może być ponownie ustalone, na nowo, gdy ubezpieczony osiągnie powszechny wiek emerytalny oraz spełni pozostałe przewidziane w art. 55 cyt. ustawy przesłanki, a zatem będzie też partycypował w powiększaniu środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (vide niepubl. wyroki Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 26.06.2014r., sygn. III AUa 1089/3, z dnia 12.05.2015r., sygn. III AUa 696/14). Argumentacje Sądu Najwyższego, których nie ma tu potrzeby powtarzać, były na tyle przekonujące, że Sąd Apelacyjny przyjął je za własne i nie podzielił dotychczas postrzeganej przez skarżącego kwestii obliczania emerytury i przyjmowaną przezeń wykładnię omawianej podstawy prawnej jego

ustalenia. Tożsame stanowisko zajął zresztą także Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 18.03.2014r. sygn. III AUa 1223/13, lex nr 1454446 oraz Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w wyroku z dnia 9.07.2013r. sygn. III AUa 302/13, lex nr 1342368. Słusznie zwrócono uwagę, że skoro jest dopuszczalne kilkakrotne przechodzenie na emeryturę, to byłoby niezbędne zaznaczenie w art. 55 ustawy emerytalnej, że wyliczenie emerytury na podstawie tego przepisu możliwe jest tylko wówczas, gdyby był to pierwszy wniosek o emeryturę (łączy się z nabyciem statusu emeryta).

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2006 r., sygn. I UK 82/06, lex nr 424489, wyrażono pogląd, że nie ma przeszkód prawnych, aby ubezpieczony pobierający emeryturę przyznaną mu w niższym wieku emerytalnym dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, art. 32 ustawy emerytalnej, domagał się przyznania emerytury przysługującej w tzw. powszechnym wieku emerytalnym na podstawie art. 27 tej ustawy, ponieważ ze względu na odmienne przesłanki nabycia prawa do obu tych świadczeń organ ubezpieczeń społecznych powinien wydać decyzje w oparciu o różne podstawy prawne przysługujących ubezpieczonemu świadczeń emerytalnych, a następnie wypłacać świadczenie wyższe lub wybrane przez ubezpieczonego - art. 95 ust. 1 ustawy. Podobne stanowisko było prezentowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego na tle poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.), na przykład w uchwale z dnia 12 maja 1993 r., II UZP 2/93, opubl. w OSNCP 1993 Nr 12, poz. 220, oraz w wyroku z dnia 17 kwietnia 1998 r., II UKN 607/97, opubl. w OSNAPiUS 1999 Nr 7, poz. 255 - notka). Także w wyroku z dnia 20 stycznia 2005 r., sygn. I UK 120/04, opubl. w OSNP 2005 Nr 16, poz. 257, wskazano, że prawo do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego nie jest tożsame przedmiotowo z prawem do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku wynoszącego 55 lat, bowiem po pierwsze - podstawy prawne tych roszczeń są różne, po drugie - przesłanki nabycia prawa do tych roszczeń są odmienne, jeśli chodzi o wymagany wiek. Są to zatem dwa odrębne świadczenia emerytalne w rozumieniu art. 95 ustawy emerytalnej, które podlegają odmiennym reżimom prawnym. Należy mieć na uwadze, że kontestowana w apelacji uchwała Sądu Najwyższego, mająca szersze ramy argumentacji prawnej, znajduje zastosowanie w niniejszej sprawie.

Nadto, jak podniósł również Sąd Najwyższy w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2014 r., I UK 27/14 (Lex nr 1537287) w art. 55 cyt. ustawy emerytalnej, chodzi nie o przyznanie, lecz o obliczenie według innych zasad emerytury już nabytej po spełnieniu warunków z art. 27 ustawy i przyznanej na wniosek złożony po dniu wskazanym w tym przepisie. Wyraźnie stanowi się w nim o możliwości obliczenia emerytury na podstawie art. 26, czyli - wnioskując z treści przepisu - emerytury przyznanej na wniosek zgłoszony po dniu 13 grudnia 1948 r., po spełnieniu warunków określonych w art. 27 ustawy. Nie chodzi też o osoby, które wstrzymały się z pobieraniem należnej emerytury. Sąd Najwyższy wyjaśnił, że zasadnicze znaczenie dla zastosowania art. 55 ustawy emerytalnej ma utrzymywanie przez osobę w nim określonej statusu osoby ubezpieczonej (art. 4 ust. 13 ustawy) oraz stwierdził, że status ten zachowują osoby, które przeszły na emeryturę, jeżeli po przyznaniu prawa podlegają obowiązkowym lub dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym (art. 13 i 14 u.s.u.s.). W konsekwencji, emerytura osób, które spełniły warunki przewidziane w art. 27 i pobierały świadczenia na wniosek złożony po dniu 31 grudnia 2008 r. powinna być wyliczona na podstawie art. 53 z uwzględnieniem art. 55 w związku z art. 26 ustawy, jeżeli po ukończeniu wieku 60 lub 65 lat podlegały ubezpieczeniom społecznym obowiązkowo lub dobrowolnie.

W niniejszej sprawie, bezspornie M. H., urodził się w dniu (...), a zatem jeszcze przed dniem 1.01.1949 r., osiągnął powszechny wiek emerytalny 60 lat i posiada też wymagany staż ubezpieczeniowy wynoszący co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, a zatem spełnił warunki ustawowe przewidziane dla emerytury z art. 27 ustawy emerytalnej. Nadto, ubezpieczony kontynuował ubezpieczenie, co zresztą nie było przedmiotem sporu. Ubezpieczony występując o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008r., mógł więc złożyć wniosek o wyliczenie świadczenia emerytalnego i to niezależnie od tego, że przyznano mu decyzją z dnia 2 czerwca 2009r.. emeryturę wcześniejszą, tzw. pracowniczą, z art. 29 ustawy emerytalnej. Nie było bowiem przeszkód, aby osoba, której przyznano wcześniejszą emeryturę, po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego, dalej opłacać składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, wystąpiła z wnioskiem o wyliczenie świadczenia, zgodnie z art. 55 ustawy emerytalnej. Z tego względu trafnie rozstrzygnął Sąd Okręgowy, przyznając ubezpieczonemu prawo do świadczenia w oparciu o art. 26 ustawy emerytalnej, bez przesądzania oczywiście, czy ustalona tak emerytura będzie korzystniejsza (wyższa) dla

ubezpieczonego w porównaniu z jej obliczeniem dokonywanym na podstawie art. 53 cyt. ustawy (art. 55 ustawy emerytalnej).

Wskazując na argumenty wyżej podane Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

Del. SSO Beata Górka SSA Anna Polak SSA Barbara Białicka